

mények az egész világ számára oly nagyon szükséges megbékéléshez vezetnek.

Belgrád, május 13. A francia választások eredményét a kormányparti lapok a csalódás hangján kommentálják. A külügyminisztériumhoz közelálló *Vreme* vezércikkében azt írja, hogy Franciaország ez újabb politikai orien-

tálódását fogja magával hozni. A külpolitikának csak egy kérdésében fog az új politika lényegesen különbözni a régiól és pedig az orosz kérdéssel kapcsolatban. Azoknak a szerződéseknek a tekintetében, amelyeket Franciaország Közép-Európában kötött, vagy kötni fog, a *Vreme* szerint bizonyos változások várhatók.

Dugonics András pusztuló siremléke.

Szeged, május 13. (Saját tudósítónktól.) A felsővárosi „deszkás”-temetőben álmodozik a régi Szeged poétaszívi szerzetese, néhai való jó *Dugonics* András. Sirját annak idején az utódok kötelességszerű kegyelethez díszes emlékoszloppal jelölték meg, hogy rátaláljanak azok a későbbi utódok is, akik hébe-hóba el akarnak majd zárandokolni hozzá egy kis virággal, egy kis emlékezésért. Eleven növényeket is ültettek a tizenöt mázsás emlékoszlop tövébe, örökzöld levelű borostyánt, szelid árnyékot osztó tuját és két jukka nevű bokrot. A tujá gyönyörűen kifejlődött, szeliden hajlik a hideg márványoszlopra, a borostyán is befutotta a sirt, csak a jukkákba esett valami növénybetegség, hervadnak, satnyulnak egyre, ma holnap teljesen elpusztítja mindkettőt a gyógyíthatatlan kór.

Néhai való jó *Dugonics* Andrásnak a tujafán, a borostyánon és a két haldokló jukkán kívül nincs más társasága. Csendes, orgonaszagos éjszakákon ezeknek suttogja el azokat a meséket, amelyek porladó szívében maradtak, amikor a nagykaszás szeliden elvette tőle a fáradhatatlan pennát és kiszáritotta kalamásából a bodzabogyó tintát. Mert hát *Dugonics* András nagyon magára hagyta az elevenek, az utódok, akik mostanában úgy sietnek élni, mintha a jövődől is a deszkás-temetőben porladozna. Könyveit, írásait vastagon borítja a könyvtárak szürke pora, „Etelka” bűbájos története nem igen nedvesíti már meg a kisleányok szemét. A felsővárosi temető örökös lakóját csak az emlékeztető alakult irodalmi társaság látogatja meg egyszer egy esztendőben. Akkor is ősz van, annak a napnak az évfordulóján, amikor *Dugonics* András született.

A múlt év őszén, csatakos, esős volt az idő, szintén látogatásban volt a társaság. Az emlékezés koszorúját vitték kegyelettel a nagy halott siremlékére. A látogatók megdöbbenve tapasztalták, hogy a sir megstüppedt, a hatalmas emlékoszlop pedig félrebillent. Nem szóltak a tapasztaltakról egy szót sem. Most azonban nemrég, április elején, *Szalay* József, a *Dugonics-Társaság* elnöke beadványt intézett a város tanácsához:

„Az őszön — mondja a beadvány — a Dugo-

nics-Társaság nevében megkoszoruzván *Dugonics* Andrásnak a felsővárosi temetőben levő sirját, azt tapasztaltuk, hogy a hatalmas sarkó félre van billenve és a talaj süppedése következtében ki is dőlhet. Közelebbi vizsgálat akkor az időjárás miatt az elsárosodott temetőben nem volt végezhető, most azonban kötelességünknek tartjuk a dolgot bejelenteni a tek. Tanácsnak azzal a kéréssel, méltóztassék a *Dugonics*-siremléket a mérnöki hivattal megvizsgáltatni és a felsővárosi temetőnek ezt az irodalomtörténeti nevezetességet helyrehozni, ami ma még bizonyára csekély költséggel eszközölhető.”

A beadvány megindult a maga rendes útján. A tanács a költségvetés elkészítése végett kiadta a mérnökségnek. A mérnöki hivatal április 23-án már be is terjesztette a költségvetést, amely szerint a sir rendbehozása 2,190.000 koronába kerülne, abban az esetben pedig, ha a tizenöt mázsás emlékoszlopot jelenlegi helyéről szépsészeti szempontból a sarkeret félkörívbe helyeznék át, az 1,077.000 korona többletköltséget okozna. Megjegyzi a mérnöki hivatal, hogy a siron levő tujafa az építés ideje alatt ép egészében megmaradhat, a borostyán azonban kiszedendő, valamint a már kiveszőfélben levő két jukka növény is, mert ezek utba vannak és akadályozzák a munkát. *Berzenczey* Domokos műszaki főtanácsos a költségvetéshez mellékelt jelentésében figyelmezteti a tanácsot, hogy a munka sürgős, mert az emlékoszlop kidülöfélben van. A tanács a szépen gyarapodó iratesomót fedezet kijelölése végett áttette a számvevőséghez. A számvevőség május nyolcadikán terjesztette vissza az aktákat azzal, hogy „Fedezet hiányában alap kijelölhető nem volt.”

Tehát a tanácsra hárul az a feladat, hogy megtalálja a költségvetés rubrika-rengetégekben azt az alapot, amely elbírja a *Dugonics*-siremlék javításának két-hárommillió koronás (horribile dictu! 100—150 aranykorona) költségét. De ha sokáig keresi, a félrebillent oszlop esetleg megújja a várakozást és — vagy helyrebillen magától, vagy lefekszik szép csendesén a haldokló jukkák, a borostyánok és a tujafa lábához. m. l.

Tíz percig az „orgoványi követtel”.

Szeged, május 13. (Saját tudósítónktól.) Ez a tíz perc még vasárnap éjszaka történt, főt a kaszinóban, a Bethlen tiszteletré adott halpaprikáson. Váráshelyről, a nagy bezámoló után, különvonattal jöttek vissza Szegedre a kegyelmek, méltóságosok és egyéb kormányfőtanácsosok. A különvonat — mint mondják és mint írják az újságok — nem természetesen Pulmannokból állottak, nem is volt ez a különvonat: gyorsvonat, sőt nem is volt olyan közönséges — szürke személyvonat — *Personenzug*, mint a németek mondják egy méla akcentussal. Ez a különvonat csak egy — gyorsított-tehervonat volt, néhány személykocsi a marhavagonok után kapcsolva, de azért igen sok kegyelmes volt az utasok között és ezen az esien leghelyesebb és legcélszerűbb volt, ha a vendégeket képviselő urnak szólította az ember, így legalább nem lehetett sértés, aki nem is volt képviselő, csak kormányfőtanácsos, megfeszítettségnek vette a megszólítást.

Mondom, ez az obliagát tíz perc még vasárnap történt, főt a kaszinóban, a Bethlen-halpaprikáson. Tíz óra felé már kiszónokolták magukat a különböző hivatalos és nemhivatalos üdvözlők, sőt *Szabó* Zoltán — volt szolgabíró (erre, úgy látszik, büszke) jelenleg képviselő — is elmondotta összes szolgabíró-zsargon vicceit, amelyekben nem egyszer aposztrofálta a hosszú fehér asztalnál ülő jó *Varsányi* Gábort, „Orgovány nemes követe”. Amikor *Szabó* Zoltán kimondta *Varsányi* Gábor nevét, a képviselő és kormányfőtanácsos urak szinte kórusban kiáltották nevére:

— *Orgovány! Orgovány!* Erre aztán harsogó d. rültség csapott szét az egész teremben. Mintha az egységespárti képviselő urak — Bethlen kísérete — nem tudna szabadulni a fényes dunaparti palota fényes termétől. Váráshelyi parlamentesdől látszottak.

Fél tizenegy órákor már egészen csend volt

a teremben, különböző paprikás-küldöttségek keresték fel tiokban a miniszterelnököt. Orgovány nemes követe csendesén volt az asztal mellett és makra-görbe pipájából illatos füstököt fujdogált. Két szegedi destruktív kinézésű ur mellett ült és nagyon szótalan volt. Oda mentem hozzá beszélgetni kicsit — *Orgoványról*. Arról a híres közsegről, amelyet oly sokszor védelmezett fiatalos hávval.

A nevemet mondtam. Mosolyogva szelidültek széles vonásai. Kék szelid szeme nevelt. Megállapítottam, hogy nem mindig szokott borotválkozni.

— Adj Isten, öcsém-uram, felelt, igazán örülök.

Ezt szívből mondta. Várakozóban tekintett a szemembe és míg jó illatos dohányról érdekföldtem bevezetésül, láttam, hogy fáradt ember, hatvan felé járhat, olyan iskolázott-hiszgards és örül, hogy képviselő. Megsejtette, hogy interjúról lesz szó, mert általános kérdéseimre csak szűkszavuan válaszolt.

— Milyen a világ folyása, képviselő uram, kezdtem az interjút. Ekkor már a vállamra tettem kapavaldolgozó kezét és csak ennyit mondtam izesen, mosolygósan:

— Hát folyik... csöndesen folyik...

Most jött az avas-kérdés.

— Képviselő uram, hozzánk, ide Szegedre is eljuttattak ám az orgoványi hírek. Mi volt arra? Mi van arra?

Látszott rajta, hogy erről a kérdésről nem szívesen beszél, inkább elmondaná véleményét a külföldi kölcsönről, mister Smith-ről, vagy az ellenzékről. Így beszélt:

— Nem vagyok én *Orgovány* képviselője, a *Mokcsay* Zoltán területébe esik ez bele. Csak rám ragasztották ezt a nevet... Az újságok... Az ellenzék! Azért sokszor járok arra, arra vezet az utam, ha hazamegyek az én kertületembe.

— Még is mi van arra, képviselő uram? Nem engedtem kisiklani az orgoványi kérdésből.

— *Orgovány! Olyan jó világ van arra, hogy ott még a tedt is ötesztendő barackpdlinkával isszák!* Olyan jó módon van ott mindenki. *Jöjjenek el oda, ha meg akarják látni, mi van ott! A zsidók is jöjjenek oda! Majd meglátják, mi van ott!* És hozzátette aztán:

— Becsületes magyarok laknak arra! Jöjjenek oda! Nem bántanak senkit!

— Jártam *Orgoványban* sokat —, kezdett ismét beszélni, hogy megelőzze további faggatásomat. Anyámnak volt ott kis földje, aztán az enyim lett, de eluszoit már régen! *Főlemesztették a kories-költségek* és sóhajt hozzá.

— Miért védelmezte képviselő uram *Orgoványt*, kérdeztem ismét.

Nem felelt. Csak tovább beszélt.

— A kories-költségek. Most azért megint van egy kis földem *Dömsödön*. Én szereztem. Talán ez is el fog menni a vldasztásokon... Nem baj, még sem tudom elfogadni a titkos vldasztást! A magyar lelkiismerettel ez nem fér soha össze! Mondja meg a magyar őszintén és nyíltan, kire adja a voksát! Nem kényszeríti senkit!

— De a kories-költségek! — vágtam közbe.

— Hát a kories-költségek. Voltak is lesznek is. A magyar ember szereti a bort.

Még egy kérdést szögeztem neki:

— Hát nem is volt semmi komoly baj *Orgovány*nál?

— *Orgovány! Én csak azt mondom, jöjjenek oda, majd meglátják, hogy ott még a tedt is ötesztendő barackpdlinkával isszák!*

Bethlen ekkor már bucsuzott. *Varsányi* is fölállt és széles-szelid mosollyal adta a kezét:

— Bucsuzik a gazda! Nekem is menni kell a gazda után. *Jöjjön szerkesztő ur Orgoványba, ott majd tovább tart az interjú! Nem bántanak ott senkit! Meg jó a barackpdlinka!*

A szelid tíz perc elmúlt. *Orgovány* nemes védelmezője elmenekült az orgoványi kérdések elől.

Vér György.

Megkezdtek a belgrádi magyar-jugoszláv tárgyalást.

Belgrád, május 13. A jogi egyezmény megkötésére kiküldött jugoszláv és magyar delegátusok találkozása alkalmából a román delegátusok elnöke üdvözlőre a magyar delegátusokat és azon várakozásának adott kifejezést, hogy a tárgyalások az óhajított célokhoz fognak vezetni, amelyek mellett a két állam közötti barátságos viszony helyreáll. A magyar delegáció elnöke, báró *Wedianer* válaszolt az üdvözlésre és a magyar kormány nevében kijelentette, hogy Magyarország mindazon kötelezettségeket, amelyeket a trianoni békeszerződésben elvállalt, szigorúan teljesíteni fogja.

Az angol és a román király találkozója.

London, május 13. György angol király a tegnapi udvari lakomán átnyújtotta *Ferdinánd* román királynak a térdszalagrend jelvényeit és ebből az alkalmából a két uralkodó szívélyes hangú pohárköszöntőt váltott egymással. A köszöntőben mindkét király azt hangoztatta, hogy ők a béke barátai és hívei a népszövetségi politikának.

Az ellenzéki pártok üldözése Jugoszláviában.

Belgrád, május 13. Az ellenzéki pártok múlt vasárnap több gyűlést szándékoztak tartani, a gyűlések lefolyását azonban mindenütt megzavarták a felelőtlen elemek. Különösen súlyos esetek történtek *Mokrinban*, ahol egy földművespárti képviselőt, akit a délszláv hadseregnek 13 kitüntetéses tartalékos századosa, állítólag a hatósági személyek segítségével tétleg is bántalmaztak és 200 dinárt is elvettek tőle. A képviselő kihallgatást kért a királytól, hogy a legélesebben tiltakozzék a brutalitások ellen. A gyűlések megzavarásának híre az ellenzéki pártok körében nagy felháborodást keltett.

Belgrád, május 13. A kormányválsággal kapcsolatban ma sem történt jelentős lépés. A lapok a legkomolyabban foglalkoznak egy nem parlamentáris kormány lehetőségével.